

## Լ ՈՒՐԵՐ

### ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՅՈՒԹԵՆԷՆ

(Շար. Նախորդ թիվն եւ վերջ)

Խաղաղիկի Հայ Համայնքը իբր վարչութիւն ունի Ազգային Կոմիտէ մը կամ Մարմին մը, հինգ անգամներէ, եւ Հոգաբարձութիւն մը, երեք անգամներէ, Առաջինին միայն երեք անդամներ այժմ պատշոնի վրայ կը մնան, եւ են Միհայիկ Տէր Յովակիմեան՝ Եւթալան, Սարգիս Կրճեղեան՝ Երեցիոյ, Յովհաննէս Մկրտչեան՝ անդամ: Հոգաբարձութիւնն են. Կարապէտ Յովհաննէսեան, Կամաւոր Յակոբեան, Թադէոս Տէր Յակոբեան: Կը կառավարուին կանոնադրով մը, որ ոչ մէկ Սահմանադրութեան կը մնան եւ ոչ Պոլսոյ Կոմիտէին: Այլ աւելի կը յիշեցնէ վարչաձեւը գաղղական ռուս ժողովուրդին, որուն հետ շփման մէջ եղած են երկար ատեններ ի վեր, սեղանական կառավարութեան օրինակ պահանջներուն պատճառներով: Ունին նաեւ Տիկնանց Միութիւն մը: Վերջերս կազմուեալ են Եւթալանի Հ. Մ. Ը. Միութիւն մը, եւ նպատակ կ'աւելցնէ հեռավոր միւս գաղղներուն մէջ ալ կազմել մասնաճիւղեր, եկեղեցիներ շինել երեք մասնաւոր եկամուտի աղբիւր, եւ ամէն ինչ կը գոյանայ կամաւորներու օգնութեամբ: Բայց հիմալ սկըսեալ են մտածել տեղական եկամուտի մը գոյանալու մասին:

Կարապէտ Ապետեան, Խաղաղիկի ազգայիններէն, այժմ Տայրէն փոխադրուած, վերջերս կտակ մը քրտնէ երեք, բաժին հանելով նաեւ Նուսապէտի, պայմանաւ որ կալուած մը օրինակ, արդիւնը դարձնին յայտնաւորու համար:

Ամենքը սիրով են իւրաւո հետ, եւ Հոգեւոր Հովիւին անձը կը թուի կարեւոր ազդեցութիւն մը ունեցած ըլլալ՝ աւելի զօրացնելու համար այդ սերը:

Խաղաղիկի մէջ կայ երեք նաեւ անասունաւորեան դէմ պայքարող եկեղեցական ժողով մը, ռուս եպիսկոպոսի մը նախագահութեամբ ներքեւ, որուն կ'անդամակցին բոլոր եկեղեցիներու ներկայացուցիչները, նոյն իսկ լատինները, իսկապարհաւ նաեւ հայոց Հոգեւոր Հովիւը. իսկ Շանկալի մէջ կայ երեք երեսնամարդաց Միութիւն մը, նախագահ ու-

նեմալով Վարդան Չաղալեանը, որ Մելիք Նուսապետի բարոյական հետեւակութեամբ եւ մեծ ջանքերով կ'աշխատէ երեք վարձի տուն մը, աղօթարանի վերածելու համար զայն. եւ այդ նպատակին համար արդեն կազմուեալ է գործադրուիչ գումար մը:

Տ. Աստղիկ Վրդ. նպատակ ունի երեք ի մօտը երթալու նաեւ Նոփոման, յայտնաւորութիւն ծանօթ ազգասէր Տիկնի Տիման Արզաւրի(\*), որ կ'ապրի յառաջացած ծերութեան մէջ, այժմ դժբախտաբար զրկուած առատ կեանքի նախկին դիւրութիւններէն եւ միշտ շոգեւորէն, որոնցմով այդ ազնուական հասլոնին պատերազմի տեսն մանաւանդ այնքան օգտակար էր եղած այն սեղնի անցորդ հայերու եւ ազգային բարեգործական նպատակներու:

## Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

### ԱՄՍՈՐԵԱՅ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ Օգոստոս ամսուն ընթացքին, Ս. Աթոռոյ Տնօրէն Ժողովը ինչ, իսկ Երեւ. Գիւրգույն Խոսանքը Հրօք անդամ Նիւս Երեւան:

● Կիր. 1 Օգոստոս. — Ս. Գառաբարձը մասնաւորեալ ի Ս. Գառաբարձի, Գառաբարձ Տ. Նուրայր Վրդ. բնաբան անտեղի Մոթ. Ժ. 36-37, խոսեցաւ դատարկարանութեան հոգեւոր եւ ընկերային ճանաչելու վրայ, և ցոյց տուաւ այդ թերութիւնն յառաջ եկած պատմութեամբ:

— Ժողովուրդային թափի կենտրոնը մեծ յայրիկի տակ այսօր տեղի ունեցաւ Ս. Թարգմանիչի դպրոցի տարեկան հանդէսը, զոր ըստ եւ վարչի տեսչի Տ. Կիրեղ Վրդ. Ս. Գառաբարձը Հայրը Նախագահեց, ներկայ էին բոլոր միապետներէն եւ խառն յազմութիւն ժողովրդեան: Մանկապարտեղի եւ Նախադիմարանի բոլոր կարգերը իւրաքանչեւ իւր յանձնարարեցին, պարտեցին, արտասանեցին, արմատաւորեցին. ներկայացուցանեցին, և պարտեցին ամբողջ տարեւան մը իրենց գնահատելի աշխատութիւնները, ընդհանուր գնահատութիւն պատահաւորութիւն: Երկուստեք եղան, առաջինէն 42 մանուկներ, երկրորդէն՝ 14 աղջիկներ եւ 6 մանչեր: Տ. Կիրեղ Վրդ. ազգայնաւոր խոսեցաւ, ծնողներուն յիշեցնելով իրենց պարտականութիւնները՝ իրենց դասակարգին եւ դպրոցին հանգէպ: Փոքրիկներուն ու մեծերուն վայրկեանները անձամբ յանձնեց Ս. Գառաբարձը Հայրը, պատշաճ խորախոսութեամբ:

● Կշ. 3 Օգոստոս. — Ս. Գառաբարձը որ Տ. Եղիշէ եւ Տ. Տիւրայր վարդապետներու հետ Նա-

(\*) Նոր սեղնակոյններէ իմացուեցաւ այդ պատմական հայտնիքին մասին: Հանգիւս իր բարի հոգեւորն: Եւ. Ս.

գարէթ քացած էր երեկ, արձակուրդի մեկնող աշակերտաց օթիւանի պատարաստութեան գործով, յիւրացածաւ այսօր։

● Դշ. 4 Օգոստոս — Տ. Նորայր Վրդ. մեկնեցաւ Անթիլիաս, ուր պիտի շարունակէ կրիական դրօշմանքի տեսչութիւնը։

● Եշ. 5 Օգոստոս — Օքսֆորտի Վէլլիֆ Զօլի կղերականացի տեսչը, յիշուած ժառանգաւորներու հետ միասին, այցելեց պատրիարքարան, ուր Ս. Փատրիարք Զայրը ընդունեց զիրենք մեծ դանիին մէջ։ Տեսուչին յարգալից սիրջ ուղերձին պատասխանեց Ս. Փատրիարք Զայրը սիրով օրհնութեամբ։ Ապա անկիլեան տեսչը և ժառանգաւորք այցելեցին մեր ժառանգաւորացը եւ Ս. Աթոռայ կիւլպէնկեան Մատենադարանը, ուր մեր վարդապետներուն և սարկաւազներուն հետ բարբառեցան պատուոյ թէյառնոցին մը շուրջ։

● Եր. 6 Օգոստոս — Վազուան Վարդապետի կիրակամուտի առթիւ. Ս. Փատրիարքը շնորհապատիւ թափարով առանկորդեցաւ ի Մայր-Տաճար, ուր, յետ ժամերգութեան, Դուրի եւ Յակոբայ Տեառնեղոյր նախատեսակ եւ կատարուեցաւ, ըստ աւանդական սովորութեան. զի Վարդապետը նոյն տօնի Ս. Աթոռայ տօն է Սըբրոց Յաղորդանք համար, ի հետեան ալն աւանդութեան թէ Տեսուչեղոյր Վարդապետին է որ ժառուցած է իր առաջին ո. պատարագը։

● Կիր. 8 Օգոստոս — Ս. Փատրիարք Զայրը պատարագեց Վարդապետի տանին առթիւ և քարոզեց, Թափօրի տեսարանին մէջ Յիսուսի, Մովսէսի և Եղիայի առընթերցակաւութեան պատմութիւնը ինչպէրուած, ընդունեց ռա մասածմար թէ միայն սէրը, աստուածային այդ առաքինութիւնը, քաւական պիտի ըլլար վարդապետ մարդկային կեանքը, եթէ աշխարհ ընդունակ չըլլար չարին աշխարհի մեղքին ներգործութեանը, ուր իր բառով եթէ մարդիկ հեղաշահներ ըլլային։ Ասոր համար է որ աստուածային անհատ ժառանգութեան տնօրինում է որ մեր կեանքին վրայ, սիրով հետ, իրենց ազդեցութիւնը ունենան նաեւ օրէնքը, իր քան ժարդկային ազատութեան, և նախանձայնութիւնը, իրեն խրան կամքին։

— Կէս օրէ վերջ, Նաղարէթ մեկնեցաւ. արձակուրդի համար, աշակերտութեան ա. խումբը. ուրկաւապներէն իսկը և նախապատրաստական դասարանը, հանդուրժեամբ Փօխ-Տեսուչ Տ. Աթոռն Արեղայի։

● Բշ. 9 Օգոստոս — Վարդապետի մեղեկոցի ո. պատարագը ժառուցուեցաւ ի Ս. Փրկիչ. գերեզմանատան եկեղեցին. Գարոնց Տ. Զայրի վրդ., որ տպաւորի բառերով քայքայեց թէ քրիստոնեան կեանքին արժէքը պէ՛տք է միշտ փնտէր վիշտին մէջ նոյն ինչ. որպէսզի կարենայ մահուան խորհուրդը լուսաւորել անմահութեան հաւատով։

● Եշ. 12 Օգոստոս — Երուսաղէմ մնացած աշակերտները Գարոնէրի վանքին հովոյը անցուցին իմարդի օրերին։

● Կիր. 15 Օգոստոս — Ս. պատարագի միջոցին, որ ժառուցուեցաւ ի Ս. Երուսթիւն, քարոզեց Տ. Տիւրան Վրդ., որտաղբաւորէն քայքայեց զգերազանցութիւնը գերբնական ո.

րէնքներով կառավարուած կեանքին՝ ի վերայ բնական օրէնքներով կառավարուածին։

● Եշ. 19 Օգոստոս — Վարդապետք և աշակերտք Գարոնէր անցուցին օրը։ Ս. Փատրիարք Զայրը, Տ. Շնորհք և Տ. Ոսիկ արեղանքուր հետ խմաւուսի գիրմանական հիւրանոցի անտաղբ անցուց օրը։

● Կիր. 22 Օգոստոս — Տ. Յուսէփ Վրդ. քարոզեց Մայր Տաճարին մէջ. վերածօրէն քացատրելով Մտթ. ԹԱ. 28-31ի առակը, շնանց հասկընէ թէ Աստուծոյ պատուէրներուն հանդէպ պարտականութիւնը ո՛չ թէ խօսքով այլ գործով պէ՛տք է կատարուի. այդ մասին եթէ զանցառութիւն իւր տեղի ունեցած ըլլայ, մարդ կըրնայ քաւի գայն, երբ խցմտօրէն անդադարուանայ իր թերութեան վրայ և լրացնէ գայն։ Աթոռնէն մեծ մեղաւորն այլ, զզլայով. կը բանայ իր առին երկնից դուռը։

● Բշ. 23 Օգոստոս — Երկու տեղ քառասուն անգղիացի ուխտաւորներ, որոնց տանը քահանաներ, այցելեցին Ս. Փատրիարք Զօր, որ ընդունեց զիրենք մեծ դանիին մէջ, օրհնութեամբ և սիրով։

— Մեր վարդապետները և սարկաւազները անկիլեան Սեղծ Զօր եկեղեցւոյ յարակից մէկ սրահին մէջ այսօր ներկայ գտնուեցան պատուոյ թէյառնոցին մը, զոր վէլլիֆ Զօլի ժառանգաւորները տուն իրենց։

● Եշ. 26 Օգոստոս — Ս. Փատրիարք Զայրը, որ Գշ. դարձաւ Նաղարէթ իր գայան, Տեսուչ Տ. Եղիշէ Վրդ. և ուսուցչի Պ. Տ. Պէրպէրեանի հետ, արձակուրդի քանած աշակերտներուն այցելելու համար, մայր վերադարձաւ. զիշեր մը մնացեր էր Նաղարէթ, և քիշեր մը Տիւրբանյան ծովային Թաղայի գերբնական հիւրանոցը. այդ առթիւ կրկին այցելելով կաթառնաւոր, Բեթալայիցայի, Մակուլայի, Գորագինի, հայրն աւերակները, երանութեանց յետ, հացերու քաղցածման հրաշալւայրը, և այլն։

● Եր. 28 Օգոստոս — Տ. Աթոռն Արեղայ և արձակուրդի գացած սարկաւազներու և աշակերտաց առաջին խումբը այսօր դարձաւ Նաղարէթին։

— Երեկոյին, Ս. Փատրիարք Զօր գլխաւորութեամբ շնորհապատուութեւ քարոզուեցաւ Ս. Կուսէի Գերեզմանի եկեղեցին, ի Գերեզման, ուր կիրակամուտի և վերափոխման նախատեսակի ժամերգութիւն կատարուեցաւ։ Միաբանութեան և աշակերտք մինչև կէս քիշեր մնացին, հեղու և վաղուան քիշերային և առաւօտեան ժամերգութիւն կատարելով։

● Կիր. 29 Օգոստոս (վերափոխում Ս. Կուսէին) — Առաւօտեան զերշապատուն նախաղանց Տ. Մկերտիկ Սրբապետ, որ Ս. Կուսէի գերեզմանին վրայ պատարագեց հանգիստ, և սրտաշարժ քարոզ մը խօսեցաւ Մարիամի աստուածային մայրութեան վրայ։

● Բշ. 30 Օգոստոս — վերափոխման Միտելոցի առթիւ Ս. Փատրիարքը ժառուցուեցաւ ի Ս. Փրկիչ. Գատարագին քարոզեց Տ. Եղիշէ Վրդ. շերտի սպաւորաց. զի նոցա միխիթարեան ընտանին՝ Վիլիսի քալ թիւին մէջ պիտի հրատարակուի այս քարոզը։